

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. директора ІНІ філософії,
культурології та лінгвістики
НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ФІЛОСОФІЇ
КУЛЬТУРОЛОГІЇ
ТА ЛІНГВІСТИКИ
КАРПЕНКО
16 червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Українська мова за професійним спрямуванням
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузі знань В Культура, мистецтво, гуманітарні науки
(шифр і назва)

спеціальності B11 Філологія (за спеціалізаціями)
(шифр і назва)

освітні програми «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»
(спеціалізація B11.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша-англійська); «Французька мова та література і переклад та
англійська мова» (B11.055 Романські мови та літератури (переклад
включно), перша-французька); «Німецька мова та література і переклад та
англійська мова» (спеціалізація B11.043 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша-німецька); «Переклад (китайська та
англійська мови)» (спеціалізація B11.065 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша-китайська); «Переклад (іспанська та
англійська мови)» (спеціалізація B11.051 Романські мови та
літератури (переклад включно), перша-іспанська)
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет іноземних мов

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
Протокол від "30" червня 2025 р. № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Марина КУРУШИНА, кандидат філологічних наук, доцент, доцент ЗВО кафедри українознавства філософського факультету

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства
Протокол від "27" червня 2025 р. № 12

В. о. завідувача кафедри українознавства

 Наталя АКСЬОНОВА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»,

Гарант освітньої програми «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»

 Людмила СОЛОЩУК

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Французька мова та література і переклад та англійська мова»

Гарант освітньої програми «Французька мова та література і переклад та англійська мова»

 Марія БЄЛЯВСЬКА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Німецька мова та література і переклад та англійська мова»

Гарант освітньої програми «Німецька мова та література і переклад та англійська мова»

 Наталія КАРПУСЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Переклад (китайська та англійська мови)»

Гарант освітньої програми «Переклад (китайська та англійська мови)»

 Юлія ЛАХМОТОВА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Переклад (іспанська та англійська мови)»

Гарант освітньої програми «Переклад (іспанська та англійська мови)»

 Діана ПЕСОЦЬКА

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол від "30" червня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

 Анна КОТОВА

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» укладено відповідно до освітньо-професійних програм підготовки студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова», «Французька мова та література і переклад та англійська мова», «Німецька мова та література і переклад та англійська мова», «Переклад (китайська та англійська мови)», «Переклад (іспанська та англійська мови)».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Мета викладання** навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є поглибити в здобувачів(ок) вищої освіти знання основних орфо- та пунктограм сучасної української літературної мови, ознайомити з основними тенденціями розвитку сучасної мовознавчої науки, сприяти опануванню навичок роботи з довідковою та науковою літературою, навичок професійної комунікації, формувати базові навички редагування українськомовних текстів різних стилів, усвідомлення, що мова є чинником національно-культурної ідентичності.

1.2. **Основними завданнями** вивчення дисципліни є сформувати комунікативні навички та лінгвокультурну компетенцію студентів(ок), чітко і правильно розуміння ролі державної мови у професійній діяльності; забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови під час професійної комунікації та дотримання вимог культури усного й писемного мовлення; сформувати навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; розвивати творче мислення студентів(ок); сформувати базові навички роботи з довідковою літературою та оперування фаховою термінологією, редагування різножанрових текстів.

1.3. **Кількість кредитів** – 3.

1.4. **Загальна кількість годин** – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
28 год.	6 год.
Семінарські заняття	
4 год.	2 год.
Самостійна робота	
58 год.	82 год.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»:

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких загальних компетентностей:

ЗКЗ. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК15. Здатність вибудовувати і реалізовувати перспективні лінії інтелектуального,

культурного, морального і професійного саморозвитку та самовдосконалення, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Німецька мова та література і переклад та англійська мова»:

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК3. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ЗК15. Здатність оптимально розподіляти свій час у вирішенні практичних завдань.

ЗК16. Уміння презентувати складну інформацію у стислій та зрозумілій формі.

ЗК17. Здатність планувати власний розвиток і траєкторію навчання протягом життя.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, німецькою й англійською мовами.

ФК12. Здатність до організації ділової комунікації.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Французька мова та література і переклад та англійська мова»:

ЗК3. Здатність спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії французької та англійської мов.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і

літературних фактів, інтерпретації та перекладу франкомовного тексту.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК16. Уміння анотативного та реферативного перекладу: осмислення тексту оригіналу (виділення головної інформації), його смислове згортання та мовленнєва компресія.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (іспанська та англійська мови)»:

ЗК3. Здатність спілкуватися усно й письмово державною мовою.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК15. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії іспанської мови, з порівняльного дослідження іспанської та української мов.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів українською, іспанською та англійською мовами.

ФК15. Здатність застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, в тому числі ділової.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (китайська та англійська мови)»:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є формування таких спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії китайської мови, що вивчається.

ФК7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу китайського та англійського тексту.

ФК10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ФК12. Здатність до організації ділової комунікації китайською, англійською й українською мовами.

ФК14. Розуміння комунікативної діяльності як реалізації функції мови в різних суспільних ситуаціях.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

Здобувачі вищої освіти мають знати місце сучасної української літературної мови серед інших мов світу та її походження; норми сучасної української літературної мови і правила практичного застосування норм; функційні мовні стилі, підстили та їх особливості; правила етикету, культури усного й письмового спілкування; основні характеристики спеціальної лексики, фахову лексику й термінологію; особливості редагування, коригування різностильових текстів; уміти використовувати під час професійного спілкування норми сучасної української літературної мови; правильно оцінювати ситуацію, добирати й використовувати різні мовні засоби відповідно до мети комунікації; точно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності; сприймати, відтворювати, редагувати тексти різних стилів; скорочувати та створювати тексти професійного спрямування різних жанрів.

Студенти повинні мати сформовані навички використання найуживаніших орфо- і пунктограм офіційно-ділового та наукового стилю, створення й редагування різних за призначенням текстів, використання лексико-граматичних, синтаксичних, стилістичних мовних засобів залежно від ситуації та комунікативних потреб, спілкування відповідно до правил етикету, культури усного й письмового спілкування; використання довідкової на наукової літератури.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова»:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ними) мовами усно й письмово, використовувати ці мови для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Німецька мова та література і переклад та англійська мова»:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями німецькою, англійською й українською мовами усно та письмово, використовувати ці мови для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти.

ПРН4. Розуміти загальні суттєві характеристики реальності (фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства).

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо, працювати у команді.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН11. Знати принципи, технології та прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів німецькою, англійською й українською мовами.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН14. Використовувати німецьку й англійську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН20. Мати навички керування часом в умовах виконання завдань.

ПНР21. Відтворювати складну інформацію у стислій та зрозумілій формі.

ПНР22. Мати навички формування індивідуальної траєкторії навчання, адаптувати її відповідно до змін в контексті сьогодення.

Для здобувачів вищої освіти ОПП Французька мова та література і переклад та англійська мова:

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН10. Знати норми літературної французької, англійської та української мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів французькою, англійською та українською мовами.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (китайська та англійська мови)»:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною, китайською й англійською мовами усно та письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання та самоосвіти.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та навчання.

Для здобувачів вищої освіти ОПП «Переклад (іспанська та англійська мови)»:

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН10. Знати норми літературної української, іспанської та англійської мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів іспанською, англійською та українською мовами.

1.8. Пререквізити. Передумовою вивчення курсу є вивчення дисципліни «Українська мова» в закладах загальної середньої освіти.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Мова як суспільне явище

Тема 1. Вступ до курсу

Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Очікувані результати навчання. Огляд рекомендованої літератури й допоміжних ресурсів. Критерії оцінювання і розподіл балів за види робіт.

Тема 2. Мова, суспільство, людина

Співвідношення понять мова, суспільство, людина. Мова і мислення. Гіпотеза мовної відносності Сепіра-Ворфа. Функції мови в суспільному житті.

Тема 3. Українська мова серед інших мов світу

Рідна, державна, національна мова. Місце української мови серед інших мов світу. Гіпотези походження української мови.

Розділ 2. Сучасна українська мова як інструмент професійної комунікації

Тема 1. Сучасна українська літературна мова

Поняття загальнонародної та літературної мови. Основні ознаки літературної мови. Норми сучасної української літературної мови. Критерії вироблення норми. Варіанти норми. Приклади порушення мовних норм.

Тема 2. Кодифікація мовної норми

Історія українського правопису. Основи засади українського правопису. Орфо- і пунктограми сучасної української літературної мови. Порушення норми літературної мови як стилістичний прийом.

Тема 3. Словники у професійній діяльності перекладачів

Лексикографія як наука. Історія української лексикографії. Словники у професійній діяльності перекладачів. Типи словників. Словники української мови (огляд).

Тема 4. Питома й чужомовна лексика

Склад української лексики з погляду походження. Етапи освоєння іншомовної лексики. Ступені освоєння чужомовних лексем. Частотність уживання іншомовних лексем у текстах різних стилів, українські відповідники.

Тема 5. Склад української лексики з погляду вживання

Загальновживана і спеціальна лексика. Групи спеціальної лексики. Територіальні діалекти, типи територіальних діалектизмів. Приклади перекладу діалектизмів українською (аналіз оригінальних текстів і текстів перекладів).

Термін як лексична одиниця. Термінологія і детермінологізація. Ресурси для перевірки коректності перекладу термінологічної лексики. Терміни у наукових і ненаукових текстах. Стилiстичний потенціал термінів у художніх текстах.

Власні назви як одиниці спеціальної лексики. Типи онімів. Специфіка передавання іншомовних власних назв українською мовою. Художня ономастика. Приклади передавання онімів у художньому тексті (аналіз оригінальних текстів і текстів перекладів).

Номенклатурні назви як одиниці спеціальної лексики. Наукові, технічні, комерційні номени. Професіоналізми, їхні осоловості як лексичних одиниць.

Жаргон, аргі, сленг. Макаронічна мова. Суржик, просторіччя. Піджин, креольська мова. Штучні мови. Основні проблеми перекладання жаргонізмів, арготизмів, сленгізмів українською мовою.

Активна і пасивна лексика. Архаїзми, історизми. Архаїзація тексту. Новотвори, okazіоналізми.

Тема 6. Стилiстична система сучасної української мови

Поняття стилю і жанру. Основні мовні та мовленнєві стилі. Експресивність. Поняття ідіостилу. Іntenції мовця. Стилiстичний потенціал окремих мовних одиниць.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин			
	Денна форма		Заочна форма	
		У тому числі		У тому числі

	Ра- зо м	л	пр	і н	с	Ра- зом	л	п р	і н	с
Розділ 1. Мова як суспільне явище										
<i>Тема 1. Вступ до курсу</i> Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Очікувані результати навчання. Огляд рекомендованої літератури й допоміжних ресурсів. Критерії оцінювання і розподіл балів за види робіт.	4	2			2	3	1			2
<i>Тема 2. Мова, суспільство, людина</i> Співвідношення понять мова, суспільство, людина. Мова і мислення. Гіпотеза мовної відносності Сепіра-Ворфа. Функції мови в суспільному житті.	8	2			6	7	1			6
<i>Тема 3. Українська мова серед інших мов світу</i> Рідна, державна, національна мова. Місце української мови серед інших мов світу. Гіпотези походження української мови.	8	2			6	24	12			1 2
Разом за розділом 1	22	6			14	22	2			2 0
Розділ 2. Сучасна українська мова як інструмент професійної комунікації										
<i>Тема 1. Сучасна українська літературна мова</i> Поняття загальнонародної та літературної мови. Основні ознаки літературної мови. Норми сучасної української літературної мови. Критерії вироблення норми. Варіанти норми. Приклади порушення мовних норм.	10	2		2	6	11	1			1 0
<i>Тема 2. Кодифікація мовної норми</i> Історія українського правопису. Основи засади українського правопису. Орфо- і пунктограми сучасної української літературної мови. Порушення норми літературної мови як стилістичний прийом.	18	4		2	12	12	2			1 0
<i>Тема 3. Словники у професійній діяльності перекладачів</i>					6	10				1 0

Лексикографія як наука. Історія української лексикографії. Словники у професійній діяльності перекладачів. Типи словників. Словники української мови (огляд).	8	2							
<i>Тема 4. Питома й чужомовна лексика</i> Склад української лексики з погляду походження. Етапи освоєння іншомовної лексики. Ступені освоєння чужомовних лексем. Частотність уживання іншомовних лексем у текстах різних стилів, українські відповідники	14	4			10	16	1		1 5
<i>Тема 5. Склад української лексики з погляду вживання</i> Загальновживана і спеціальна лексика. Групи спеціальної лексики. Територіальні діалекти, типи територіальних діалектизмів. Приклади перекладу діалектизмів українською (аналіз оригінальних текстів і текстів перекладів). Термін як лексична одиниця. Термінологія і детермінологізація. Ресурси для перевірки коректності перекладу термінологічної лексики. Терміни у наукових і ненаукових текстах. Стилiстичний потенціал термінів у художніх текстах. Власні назви як одиниці спеціальної лексики. Типи онімів. Специфіка передавання іншомовних власних назв українською мовою. Художня ономастика. Приклади передавання онімів у художньому тексті (аналіз оригінальних текстів і текстів перекладів). Номенклатурні назви як одиниці спеціальної лексики. Наукові, технічні, комерційні номени. Професіоналізми, їхні осоловості як лексичних одиниць. Жаргон, аргo, сленг. Макаронічна мова. Суржик, просторіччя. Піджин, креольська мова. Штучні мови. Основні проблеми перекладання жаргонізмів, арготизмів, сленгізмів українською мовою. Активна і пасивна лексика. Архаїзми, історизми. Архаїзація тексту. Новотвори, авторські новотвори.	20	6							
					14	16	1		1 5

Тема 6. Стилiстична система сучасної української мови Поняття стилю і жанру. Основні мовні та мовленнєві стилі. Експресивність. Поняття ідіостилу. Іntenції мовця. Стилiстичний потенціал окремих мовних одиниць.	14	4			10	13	1			1 2
Разом за розділом 2	68	22	4		44	68	4	2		6 2
Разом годин	90	28	4		58	90	6	2		8 2

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин/денн е	Кількість годин/заочн е
1	Тема 1. Сучасна українська літературна мова Редагування фрагментів тексту відповідно до норм сучасної української мови.	2	1
2	Тема 2. Кодифікація мовної норми Виконання вправ для повторення основних орфо- і пунктограм сучасної української літературної мови.	2	1
	Разом	4	2

5. Самостійна робота

Самостійна робота здобувачів вищої освіти передбачає:

1. Підготовку до практичних занять.
2. Вивчення тем курсу й підготовку до підсумкової атестації.

Назви розділів і тем	Кількість годин Самостійна робота	
	Денна форма	Заочна форма
Розділ 1. Мова як суспільне явище		
Тема 1. Вступ до курсу Предмет і завдання курсу, його наукові основи. Очікувані результати навчання. Огляд рекомендованої літератури й допоміжних ресурсів. Критерії оцінювання і розподіл балів за види робіт.	2	2
Ознайомлення з рекомендованою літературою та допоміжними ресурсами		
Тема 2. Мова, суспільство, людина	6	6

Співвідношення понять мова, суспільство, людина. Мова і мислення. Гіпотеза мовної відносності Сепіра-Ворфа. Функції мови в суспільному житті.		
Ознайомлення з науковою літературою, конспектування. Перегляд відеоматеріалу.		
<i>Тема 3. Українська мова серед інших мов світу</i> Рідна, державна, національна мова. Місце української мови серед інших мов світу. Гіпотези походження української мови.	6	12
Перегляд рекомендованого відео. Робота з архівом онлайн. Конспектування наукової літератури.		
<i>Разом за розділом 1</i>	14	20
Розділ 2. Сучасна українська мова як інструмент професійної комунікації		
<i>Тема 1. Сучасна українська літературна мова</i> Поняття загальнонародної та літературної мови. Основні ознаки літературної мови. Норми сучасної української літературної мови. Критерії вироблення норми. Варіанти норми. Приклади порушення мовних норм.	6	10
Робота з фрагментами текстів, що містять порушення мовних норм.		
<i>Тема 2. Кодифікація мовної норми</i> Історія українського правопису. Основи засади українського правопису. Орфо- і пунктограми сучасної української літературної мови. Порушення норми літературної мови як стилістичний прийом.	12	10
Аналіз фрагментів текстів і мовних засобів. Конспектування правил. Виконання вправ для відпрацювання мовленнєвих навичок. Редагування.		
<i>Тема 3. Словники у професійній діяльності перекладачів</i>	6	10
Лексикографія як наука. Історія української лексикографії. Словники у професійній діяльності перекладачів. Типи словників. Словники української мови (огляд).		
Робота зі словниками.		
<i>Тема 4. Питома й чужомовна лексика</i>	10	15
Склад української лексики з погляду походження. Етапи освоєння іншомовної лексики. Ступені освоєння чужомовних лексем. Частотність уживання іншомовних лексем у текстах різних стилів, українські відповідники.		
Робота з етимологічними, тлумачними, орфографічними словниками. Робота з фрагментами текстів. Коментування й редагування. Виконання вправ.		
<i>Тема 5. Склад української лексики з погляду вживання</i> Загальновживана і спеціальна лексика. Групи спеціальної лексики. Активна і пасивна лексика.	14	15
Робота зі словниками. Експериментування. Виконання вправ.		
<i>Тема 6. Стилїстична система сучасної української</i>	10	12

<i>мови</i>		
Поняття стилю і жанру. Основні мовні та мовленнєві стилі. Експресивність. Поняття ідіостилю. Інтенції мовця. Стилістичний потенціал окремих мовних одиниць.		
Аналіз фрагментів текстів і мовних одиниць. Редагування. Еспериментування.		
Разом за розділом 2	44	62
Разом годин	58	82

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені.

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і здобувачами вищої освіти, під час якої відбувається передавання та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до здобувачів, спрямування і стимулювання до виконання самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти. Під час проведення визначених планом видів занять використовуються такі методи:

1. Під час викладення навчального матеріалу:
 - словесні (бесіда, пояснення, розповідь, інструктаж);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (вправи, практичні роботи).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного, наочного, практичного) методи навчання.

3. За логікою сприйняття і засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

Основні форми навчального процесу при вивченні дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»:

- навчальні заняття;
 - самостійна робота здобувачів вищої освіти;
 - робота в наукових бібліотеках та пошук літератури у мережі Інтернет;
 - контрольні заходи.
2. Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти:
 - лекція;
 - практичне заняття;
 - консультація;
 - залік.

Дисципліна передбачає використання традиційних, активних та інтерактивних методів навчання (обговорення, мозковий штурм, лекції з використанням інтерактивних методів, методи оцінювання і самооцінювання, планування та інші). Процес мислення набуває продуктивного характеру, але при цьому поетапно скеровується й контролюється викладачем або самими здобувачів вищої освіти на основі роботи над програмами і навчальними посібниками.

Комунікативні методи поділяються на пасивні й активні: у перших провідна роль належить викладачеві (здобувач лише фіксує зміст лекції, протоколює дії викладача тощо); в

активних методах ініціатива належить здобувачеві, який активно контактує з викладачем (активні методи поділяються на групові (мозковий штурм, обговорення, колективне виконання вправ) та індивідуальні методи (інтерв'ювання, вільний діалог, експертні ігри).

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів під час вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» використовуються різноманітні методи навчання, а саме: вербальні (словесні), наочні та практичні методи, які включають як презентацію матеріалу викладачем (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), так і роботу здобувачів з підручником, довідковою, і навчальною літературою та пошуком її у глобальній мережі Інтернет, робота з джерелами, виконання тестових завдань, підготовка до практичних занять тощо. Методи викладання навчального матеріалу визначає викладач залежно від цілей і завдань, виду занять, змісту теми, можливостей (інтелектуальних, психологічних тощо) здобувачів, наявних умов і часу, відведеного для вивчення теми.

Під час лекцій використовуються такі методи: пояснювально-ілюстративний, або інформаційно-рецептивний метод – коментування мовного матеріалу, лекція, пояснення, робота з довідковою літературою, демонстрація тощо, проблемний метод подачі навчального матеріалу, частково-пошуковий або евристичний методи, коли пропонує здобувачам поміркувати над можливими варіантами виправлення/написання тексту. Під час викладання навчального матеріалу лекції використовується мультимедійна презентація.

8. Методи контролю

Викладання курсу «Українська мова за професійним спрямуванням» ґрунтується на **принципах академічної доброчесності**. Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись принципу академічної доброчесності відповідно до ст. 42 Закону «Про освіту» та положення Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна <https://karazin.ua/korisna-informacii/akademichna-dobrochesnist-1/>. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Здобувачі освіти опановують теми на практичних заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірити рівень підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Виконання завдань самостійної роботи, підготовка до практичних занять і виконання залікових завдань передбачають дотримання здобувачами вищої освіти основних принципів академічної доброчесності:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання, атестації (для осіб з особливими освітніми потребами цю вимогу застосовують, зважаючи на їхні індивідуальні потреби та можливості);

- посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти здійснюється під час **виконання домашніх робіт та роботи на практичних заняттях** протягом семестру й має на меті перевірити рівень підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. У межах поточного контролю оцінюють, наскільки здобувачі освіти опанували відповідні навички та вміють користуватися науковою та довідковою літературою, грамотно викладати думки, критично мислити. Здобувач може набрати від 1 до 60 балів протягом семестру.

Критерії оцінювання роботи здобувачів вищої освіти денної форми навчання за роботу протягом семестру

За підсумками кожного практичного заняття викладач оцінює рівень знання правил, обсягу словникового запасу, уміння зв'язного мовлення, уміння логічно та послідовно викладати думки, спираючись на довідкову й наукову літературу, ставити коректні запитання та відповідати на запитання викладача й інших здобувачів у процесі обговорення. Здобувач може набрати від 1 до 10 балів за роботу на практичних заняттях протягом семестру, за кожне заняття максимально 5 балів.

5 балів — чіткі обґрунтовані відповіді, активність протягом усього практичного заняття, вільне оперування мовознавчою термінологією, грамотне зв'язне мовлення;

4 бали — чіткі обґрунтовані відповіді, активність протягом усього практичного заняття, впевнене оперування мовознавчою термінологією, грамотне зв'язне мовлення з незначними стилістичними помилками;

3 бали — обґрунтовані відповіді, помірна активність протягом усього практичного заняття, оперування мовознавчою термінологією з незначними неточностями, грамотне зв'язне мовлення з незначними стилістичними помилками або 1-2 лексичними або граматичними помилками (сукупно до 2);

2 бали — частково обґрунтовані відповіді, незначна активність протягом усього практичного заняття, оперування мовознавчою термінологією з неточностями, зв'язне мовлення зі стилістичними помилками (до 3) або 1-2 лексичними або граматичними помилками (сукупно до 2);

1 бал — здебільшого необґрунтовані або відсутні відповіді, незначна активність протягом усього практичного заняття, оперування мовознавчою термінологією з неточностями, зв'язне мовлення зі стилістичними помилками (до 5) або 1-4 лексичними або граматичними помилками (сукупно до 4);

0 балів — відповіді відсутні або неправильні, відсутня активність, здобувач не оперує мовознавчою термінологією, припускається значної кількості помилок (стилістичних понад 5, лексичних та граматичних сукупно понад 4).

Окрім роботи на практичних заняттях, здобувачі виконують дві домашні роботи:

- 1) редагування словосполучень (20 словосполучень, за кожне правильне — 1 бал, сукупно 20 балів);

- 2) граматичне завдання (10 словоформ, за кожную правильну — 0,5 бала, сукупно 5 балів).

Також здобувачі виконують поточне оцінювання в тестовій формі (максимальна кількість балів — 25, форма — закриті тести з вибором правильної (правильних відповідей), на встановлення відповідностей, 15 тестових завдань).

Приклад тестового завдання поточного контролю:

Питання №... Лексично освоєним вважають іншомовне слово, що:

- а) звузило своє лексичне значення
- б) називає явище, предмет, властиві українській дійсності
- в) істотно змінило своє лексичне значення
- г) розширило своє лексичне значення

Критерії оцінювання семінарських занять і поточного тестування здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання, які вивчають дисципліну «Українська мова за професійним спрямуванням», важливо ефективно розподілити час для самостійної роботи та підготовки до занять. Навчальним планом передбачено одне практичне заняття, що оцінюється в 10 балів, домашні роботи 1) редагування словосполучень (20

словосполучень, за кожне правильне — 1 бал, сукупно 20 балів); 2) граматичне завдання (10 слівформ, за кожен правильний — 0,5 бала, сукупно 5 балів). Також здобувачі виконують поточне оцінювання в тестовій формі (максимальна кількість балів — 25, форма — закриті тести з вибором правильної (правильних відповідей), на встановлення відповідностей, 15 тестових завдань).

Критерії оцінювання практичного заняття

10 балів — чіткі обґрунтовані відповіді, активність протягом усього практичного заняття, вільне оперування мовознавчою термінологією, грамотне зв'язне мовлення;

8-9 балів — чіткі обґрунтовані відповіді, активність протягом усього практичного заняття, впевнене оперування мовознавчою термінологією, грамотне зв'язне мовлення з незначними стилістичними помилками (2-3 відповідно);

6-7 балів — обґрунтовані відповіді, помірна активність протягом усього практичного заняття, оперування мовознавчою термінологією з незначними неточностями, грамотне зв'язне мовлення з незначними стилістичними помилками (2-3 відповідно) або 1-2 лексичними або граматичними помилками (сукупно до 2);

3-4-5 балів — частково обґрунтовані відповіді, незначна активність протягом усього практичного заняття, оперування мовознавчою термінологією з неточностями, зв'язне мовлення зі стилістичними помилками (2-3-4) або 1-2 лексичними або граматичними помилками (сукупно до 2);

2-1 бал — здебільшого необґрунтовані або відсутні відповіді, незначна активність протягом усього практичного заняття, оперування мовознавчою термінологією з неточностями, зв'язне мовлення зі стилістичними помилками (5-6) або 1-4 лексичними або граматичними помилками (сукупно до 4);

0 балів — відповіді відсутні або неправильні, відсутня активність, здобувач не оперує мовознавчою термінологією, припускається значної кількості помилок (стилістичних понад 6, лексичних та граматичних сукупно понад 4).

Приклад тестового завдання поточного контролю:

Питання №... Лексично освоєним вважають іншомовне слово, що:

- а) звузило своє лексичне значення
- б) називає явище, предмет, властиві українській дійсності
- в) істотно змінило своє лексичне значення
- г) розширило своє лексичне значення

Залікове завдання для денної та заочної форми навчання оцінюється максимально 40 балів і складається з редагування фахового тексту та завдань на перевірку знання чинного правопису (20 балів). Завдання на перевірку знання чинного правопису можуть бути виконані в тестовій формі (закриті запитання), а в разі виникнення технічних проблем — у вигляді контрольної картки. Обсяг текстів для залікових завдань — до 300 слів.

Критерії оцінювання залікового завдання для денної та заочної форм навчання

1. Редагування фахового тексту (до 300 слів). Максимальна кількість балів = 20.

Завдання оцінюється в 20 балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, відсутні граматичні помилки, не допущені стилістичні неточності, правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється в 19-18 балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, відсутні граматичні помилки, допущені незначні стилістичні неточності, правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється в 17-16 балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущена 1 граматична помилка (або дві негрубі, або 1 груба й 1 негруба), у тексті є незначні стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у 15-14 балів, в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені

2 граматичні помилки (або 4 негрубі, або 1 груба й 2 негрубі), у тексті є незначні стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у 13-12 балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені 3 граматичні помилки, у тексті є незначні стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у 11-10 балів, якщо в зредагованому тексті не спотворено зміст, допущені 4 граматичні помилки, у тексті є незначні стилістичні неточності, загалом правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у 9-8 балів, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 5 граматичних помилок, у тексті є стилістичні неточності, у цілому правильно виконані лексико-семантичні заміни, дібрана відповідна термінологічна лексика.

Завдання оцінюється у 7-6 бали, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 6 граматичних помилок, у тексті є значні стилістичні неточності, у цілому виконані лексико-семантичні заміни, допущені незначні помилки в доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у 5-4 бали, якщо в зредагованому тексті загалом не спотворено зміст, допущено 7-8 граматичних помилок, у тексті є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені незначні помилки у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у 3-2 бали, якщо в зредагованому тексті частково спотворено зміст, допущено 8-9 граматичних помилок, у тексті є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені незначні помилки у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється в 1 бал, якщо в зредагованому тексті частково або значно спотворено зміст, допущено 10 і більше граматичних помилок, у тексті перекладу є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені значні помилки (до 2) у доборі відповідної термінологічної лексики.

Завдання оцінюється у 0 балів, якщо в зредагованому тексті значно спотворено зміст, допущено 10 і більше граматичних помилок, у тексті перекладу є значні стилістичні неточності, не виконані всі необхідні лексико-семантичні заміни, допущені значні помилки (понад 2) у доборі відповідної термінологічної лексики.

2. Тестування (20 б.).

100 слів у форматі тесту – завдання з вибором правильної відповіді.

Зразок тексту для редагування

Розрізнення між французькими словами *langue* (мова або мова) і *parole* (мовлення) входить до словника теоретичної лінгвістики разом із «Курсом загальної лінгвістики» Фердинанда де Сосюра, який був опублікований посмертно в 1915 році після того, як був зібраний зі студентських конспектів. Мова позначає абстрактні систематичні принципи мови, без яких не було б можливим жодне значне вираження (*parole*). Курс демонструє перехід від пошуку витоків та ідеалів, типових для науки дев'ятнадцятого століття до встановлення систем. Сучасна уява про системність відображено в назві курсу: Загальне мовознавство. Таким чином Сосюр вказує, що курс буде про мову загалом: не про ту чи іншу конкретну мову (Китайську чи Французьку) і не про той чи інший аспект (фонетику чи семантику). Загальна лінгвістика була б неможливою емпіричним шляхом, оскільки існує незліченна кількість об'єктів, які можна вважати лінгвістичними. Натомість методологія Сосюра дозволяє йому створити зв'язний об'єкт для лінгвістики у розрізненні між мовою та паролем. Мова являється «роботою колективного інтелекту», яка є внутрішньою як для кожного індивіда, так і для колективу, оскільки будь-яка особа не може змінитися. Умовно-дострокове звільнення, з іншого боку, позначає окремі дії, заяви та висловлювання, події використання мови, які кожного разу виявляють ефемерну індивідуальну волю мовця через його поєднання понять і його

«фонацію» — формальні аспекти висловлювання.

Оригінал (англ.)

1. The distinction between the French words, langue (language or tongue) and parole (speech), enters the vocabulary of theoretical linguistics with Ferdinand de Saussure's Course in General Linguistics, which was published posthumously in 1915 after having been collocated from student notes. La langue denotes the abstract systematic principles of a language, without which no meaningful utterance (parole) would be possible. The Course manifests a shift from the search for origins and ideals, typical of nineteenth century science, to the establishment of systems. The modern notion of system is reflected in the title of the course: General Linguistics. Saussure in this way indicates that the course will be about language in general: not this or that particular language (Chinese or French) and not this or that aspect (phonetics or semantics). A general linguistics would be impossible by empirical means because there exist innumerable objects that can be considered linguistic. Instead Saussure's methodology allows him to establish a coherent object for linguistics in the distinction between langue and parole. Langue represents the "work of a collective intelligence," which is both internal to each individual and collective, in so far as it is beyond the will of any individual to change. Parole, on the other hand, designates individual acts, statements and utterances, events of language use manifesting each time a speaker's ephemeral individual will through his combination of concepts and his "phonation"—the formal aspects of the utterance.

9. Схема нарахування балів (денна форма навчання)

Поточний контроль (П – практичне заняття, Д – домашня робота, ПТ – поточне тестування)					Підсумко вий семестровий контроль (екзамен)	Загальни й підсумковий бал за складання курсу (сума балів за завдання поточного контролю та виконання залікового завдання, вноситься до електронног о журналу)
П 1	П 2	Д 3	Д 4	ПТ 5	Максима льний бал за залікове завдання – 40 балів	Максима льний бал - 100 балів
5	5	20	5	25		
Максимальний бал за роботу протягом семестру— 60 балів					Максима льний бал – 40 балів	Мінімал ьний бал 50 балів
Мінімальний бал для допуску до семестрового контролю за результатами роботи протягом семестру – 10 балів					Мінімаль ний бал за залікове завдання – 1, в разі, якщо загальна сума балів за	

	екзаменаційн е завдання і роботу на практичних заняттях становить менше 50 балів, здобувач має право на перескладанн я відповідно затвердженої процедури.	
--	--	--

Схема нарахування балів (заочна форма навчання)

Поточний контроль (П – практичне заняття, Д – домашня робота, ПТ – поточне тестування)				Підсумковий семестровий контроль (екзамен)	Загальний підсумковий бал за складання курсу (сума балів за завдання поточного контролю та виконання залікового завдання, вноситься до електронног о журналу)
П 1	Д 3	Д 4	ПТ 5	Максимальн ий бал за залікове завдання –	Максимальн ий бал - 100 балів
10	20	5	25	40 балів	
Максимальний бал за роботу протягом семестру— 60 балів				Максимальний бал – 40 балів	
Мінімальний бал для допуску до семестрового контролю за результатами роботи протягом семестру – 10 балів				Мінімальний бал за залікове завдання – 1, в разі, якщо загальна сума балів за екзаменаційне завдання і роботу на практичних заняттях становить	Мінімальний бал 50 балів

	менше 50 балів, здобувач має право на перескладання відповідно затвердженої процедури.	
--	--	--

Здобувач вищої освіти як денної, так і заочної форм навчання допускається до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами поточного контролю він набрав **не менше 10 балів**.

Опрацювання літератури може бути вибіркоvim, поданий список має здебільшого рекомендаційний характер. Утім, його опрацювання дозволяє здобувачам вищої освіти поглибити уявлення про мовні явища. Під час редагування здобувачі мають право послуговуватися відповідною довідковою літературою. Основні матеріали курсу доступні на платформі Moodle: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9735>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
0–49	не зараховано

10. Основна література

1. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 244 с.
2. Мацько Л. І. Стилїстика української мови: підручник / Л.І.Мацько, О.М. Сидоренко, О. М.Мацько; за ред. Л.І.Мацько. Київ: Вища школа, 2003. 214 с.
3. Мозговий В. О. Українська мова у професійному спілкуванні. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 845 с.
4. Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень: навчальний посібник для вузів / М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корніловська. Київ: ІНКІОС, 2017. 654 с.

Допоміжна література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити. Львів: Априорі, 2023. 304 с.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 284 с.
3. Демська О. Українська мова. Подорож із Бад-Емса до Страсбурга. Харків: Віват, 2023. 304 с.
4. Зінсер В. Як писати добре. Класичний посібник зі створення нехудожніх текстів. Київ: Наш формат, 2022. 288 с.
5. Зубков М. Норми й культура української мови за оновленим правописом. Київ: Арій, 2020. 608 с.
6. Костюченко І. Копірайтинг в алгоритмах. Київ: ІРІО, 2021. 128 с.
7. Кузнєцова Є. Мова-меч. Як говорила радянська імперія. Київ: Твоя підпільна

гуманітарка, 2023. 376 с.

8. Кулик В. Мовна політика в багатомовних країнах. Закордонний досвід та його придатність для України. Київ: Дух і літера, 2021. 312 с.
9. Куньч З. Риторика / Куньч З., Городиловська Г., Шмілик І. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 496 с.
10. Лівін М. Сторітелінг для очей, вух і серця. Київ: Наш формат, 2020. 184 с.
11. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови. Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 392 с.
12. Пиши сильно. Практичні вправи, поради, теорія. Київ: Rabulum, 2017. 390 с.
13. Плотницька І. Ділова українська мова. Київ: Центр навчальної літератури, 2022. 280 с.
14. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. Київ: Либідь, 2012. 272 с.
15. Редько Є. О. Соціолінгвістика. Мова міста: методичні рекомендації до навчальної дисципліни. Харків, 2021. 54 с.
16. Сторр У. Наука сторітелінгу. Чому історії впливають на нас і як ними впливати на інших. Київ: Наш формат, 2022. 224 с.
17. Титаренко М. Не музи, а м'язи. Київ: Лабораторія, 2023. 360 с.
18. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 352 с.
19. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 332 с.
20. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним прямуюванням. Київ: Алерта, 2014. 696 с.
21. Шумарова Н. П. Соціолінгвістика: навчальний посібник. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2015. 157 с.
22. The Cambridge Handbook of Sociolinguistics. Ed. by Mesthrie Rajend. Cambridge: Cambridge University Press, 2011. 336 p.

Словники

1. Дорошенко М., Станіславський М., Страшкевич В. Словник ділової мови. Термінологія та фразеологія. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. 248 с.
2. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ: Українська книга, 2014. 544 с.
3. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. Львів: БаК, 2006.
4. Кочерга О., Мейнарович Є. Англійсько-українсько-англійський словник наукової мови. Вінниця: Нова книга, 2010.
5. Олікова М. О., Семенюк А. А., Тарнавська О. М. Словник соціолінгвістичних та етнолінгвістичних термінів. Луцьк, 2010. 364 с.
6. Словник труднощів української мови: біля 15 000 слів / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ, 1989. 336 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. <https://r2u.org.ua> – Проєкт «З незамулених джерел».
2. www.pravopys.net – Український правопис.
3. www.mova.info – Лінгвістичний портал.
4. www.litopys.org.ua – сайт «Ізборник» (у розділі «Мовознавство» є матеріали з історії української мови, статті енциклопедії «Українська мова»).
5. <http://www.rozum.org.ua/> – Орфографічний словник української мови.
6. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> – Словники України on-line.
7. <http://sum.in.ua/> – Академічний тлумачний словник української мови.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

У разі запровадження суворих обмежень із заборотою відвідувати ЗВО здобувачам вищої освіти денної форми навчання надано можливість скласти залік дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Українська мова за професійним спрямуванням»:
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=9735>